

Milan Mravlje v Jabuki predstavlja simbol vseh slovenskih pionirjev — partizanov

JABUKA - ZBIRALIŠČE JUGOSLOVANSKIH PIONIRJEV

Mladinska organizacija Jugoslavije je pred leti dala pobudo, da v neposredni bližini mesta, kjer je 27. septembra 1943 padel pionir-heroj Boško Buha, zgradijo spominsko obeležje padlim pionirjem — partizanom iz vseh republik in pokrajin, kjer bi teklo spominske svečanosti »Boško Buha« in ostala mladinska srečanja. To zamisel je podprla tudi organizacija ZZB NOV Jugoslavije.

Tako je bil v majhni planinski vasi Jabuka, ki leži na 1300 m nadmorske višine, na tromeji treh republik — Srbije, Črne gore in Bosne leta 1964 zgrajen spominski dom. Pred domom stoji 8 kamnitih podstavkov z doprsnimi kipi padlih pionirjev — partizanov Milana Mravljeta, Sava Jovanovića-Sirogojna, Mate Blažine, Vere Mišević, Dragana Kovačevića, Lepe Radić, Ganimete Terbeši, Zlate Malakovski. Poleg doma je zgrajeno mladinsko naselje, ki je namenjeno srečanjem mladih Jugoslavije. Nad tem naseljem, na najvišji točki stoji bronasti kip Boška Buhe v naravni velikosti. Približno 1 km od spominskega doma pa stoji spominsko obeležje na mestu, kjer je padel Boško Buha. Ves prostor okoli tega obeležja pa je obdan s 17 bori, ki simbolizirajo takratno starost tega padlega heroja.

V samem domu ima vsak od 8 herojev — pionirjev-partizanov svojo spominsko sobo, ki so različno opremljene in ki služijo kot hotelske sobe za goste, spodnji prostori tega doma pa so urejeni kot gostinski lokal. V sobi Milana Mravljeta, kjer stoji tudi doprsni kip, je razen pohištva tudi dokumentacija v fotografijah in tekstu o življenju tega našega šinskega pionirja-partizana, ki jo je prispevala občinska organizacija ZZB NOV Ljubljana-Siška. Pa tudi ostalo dokumentacijo NOB Slovenije, kakor tudi več knjig za knjižnico, je prispevala ta organizacija.

V maju vsako leto organizira druga republika srečanje mladih, ki ga v naslednjem letu organizira Slovenija.

Pred kratkim pa so na tem mestu bile že 15. Jugoslovanske spominske svečanosti, ki so se jih udeležili tudi predstavniki iz Slovenije — učenci OS Riharda Jakopiča.

Mario L. Vilhar

Pretrsljivo doživetje

Prvič v letalu in prvič v prestolnici, ali ni to dovolj, da je noč pred odhodom na 15. srečanje pionirjev in mladine v Spominskem parku Boško Buha — več kot nemirna.

Saj skoraj ni verjeti, da letimo do Beograda le petdeset minut. Nad oblaki, v globino 8000 metrov ni videti ničesar, nad nami pa sonce.

Učenci OS Riharda Jakopiča pri spomeniku legendarnega mladinskega heroja Boška Buhe

Milan Mravlje, partizanski borec in kurir je bil rojen 27. januarja 1927 v Dravljah. Bil je marljiv učenec in odličen dijak, član skavtske organizacije. Zelo rad je zahajal v naravo na izlete, posebno pa ga je veselil ribolov. Po končani maturi je nameraval nadaljevati šolanje na akademiji trgovske mornarice. Ko je bil v četrtem razredu tedanje bežigradske gimnazije, se je začela II. svetovna vojna. Milan se je takoj po okupaciji priključil narodnoosvobodilnemu gibanju. Bil je aktivni član sabotažne skupine na terenu in v šoli. Ze leta 1941 je bil sprejet v SKOJ.

Ko so Italijani ogradili Ljubljano z bodočo žico, je ostala hiša Milanovega očeta, železničarja iz Dravlj na drugi strani žice. Milanovo delovanje in usmerjenost nista ostali prikriti okupatorjem simpatizerjem med sosedi, dijaki in profesorji. Zato Milan ni dobil prepustnice in ni mogel več nadaljevati šolanja na gimnaziji.

Rupnikovi belogardisti, ki so se naselili nedaleč od Milanove rojstne hiše, so vse pogostejše prihajali k njim na preiskave. Zaradi tega se je Milan spomladi 1942 odločil za odhod v partizane. Vstopil je v I. četo 4. bataljona Dolomitskega odreda. Sodeloval je v več partizanskih akcijah in bojih v Dolomiti. Bil je zelo hraber, pošten in delaven. Postal je kurir čete, kasneje kurir načelnika VOS pri štabu Dolomitskega odreda. Pri opravljanju kurirske dolžnosti je 28. 9. 1942 padel v zasedo belogardistov na Peskah pri Podutiku, kjer je

padel. Italijani so tedaj izplačevali nagrade za ubite partizane. Zato so belogardisti pripeljali mrtvega Milana v Dravlje. Njegov komandir pa je, hiteč po nagrado, da ga kdo ne prehit, stopil še k Milanovemu očetu in se mu pohvalil, da mu je ubil sina. Milan je bil naslednjega dne pokopan v Dravljah. Njegovo ime nosi danes pionirski odred osnovne šole v Dravljah, stalna mladinska delovna brigada, mladinska delovna brigada in pohodna enota, bivši odred ZSMS Ljubljana-Siška.

Tako se je končalo mlado življenje hrabrega borca, kurirja in skojevca Milana Mravljeta. (Na sliki: spominsko obeležje Milanu Mravljetu)

Spominski dom »Boško Buha« na Jabuki

V pobrateni občinski organizaciji Rdečega križa Beograd-Savski venac so nas pričakovali naši vrstniki. Po kratkem sprejemu smo odšli na njihove domove. Bili smo gostje: Simona je prišla h gostiteljici na rojstni dan. Robi je doživel pri Dimčetu enkratni sprejem; ne bomo mogli zlepa pozabiti gostoljubnost beograjskih družin.

Popoldne smo si ogledali Hišo cvetja. Poklonili smo se našemu Titu.

V petek zjutraj nas je kar četa, čeprav nas je odletelo iz Ljubljane s tovarišem samo šest. To so naši prijatelji, ki so nam prišli vožiti srečno pot do Prijepolja, skoraj 300 km daleč na progi Beograd-Bar. Zamudo in dolgo vožnjo odtehta lepota krajev, mimo katerih brzimo. Grički, pa šumadinska polja, Lim v globokem koritu, hidrocentrala ga je napravila za jezero, kar 128 predorov.

V Prijepolju nas je čakal kombi, ki nas je odpeljal na spominske svečanosti v Jabuko pri Prijepolju.

Gledali smo film na ljubljanski televiziji, toda pretresljivejša je zgodovinska ura o njem, njegovi družini, na mestu, kjer je pred 37 leti umrl neustrašni bobaš Boško Buha.

Naslednji dan je bil zbor združenega jugoslovanskega odreda Boško Buha. Naša delegacija je bila še posebej počaščena, saj so Alenki izbrali za načelnico združenega odreda.

Bila je tudi množica obiskovalcev iz vseh treh republik. In televizija, radijski snemalci, umetniki iz Beograda, pisatelji iz bratskih republik. Naši Alenki se ob raportu ni poznala trema, čeprav jo je pred začetkom močno dajalo. Program je bil pester. Navdušili so pionirji albanske narodnosti, pionirke iz Nikšića, a tudi našim gorenjskim plesom Simone in Robija so vsi zaploskali. Dokazovali smo jima, da sta bila uspešna, ker sta imela tudi kranjsko »marelo« ob lepem vremenu.

Žal je bilo tudi slavlja konec. Popoldne smo odpotovali, v nedeljo zjutraj nas je brzec odložil po 850 kilometrov vožnje na ljubljanski postaji.

Utrujenost je precej izhlapela. Ostal je spomin na junaka Boška Buha, na prijazne in gostoljubne prireditelje srečanja, na Hišo cvetja, tovariša Tita, njegovo vedno veljavno naročilo UČITI SE, UČITI SE IN LJUBITI NAŠO JUGOSLAVIJO.

Udeleženci spominske slovesnosti Boško Buha: Simona, Petja, Robert, Alenka in Alma — učenci osnovne šole R. Jakopiča

Emblem mladinske delovne brigade